

Sygnatura akt II Ns 809/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi, Wydział II Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia Sądu Rejonowego A. M.

Protokolant: sekr. sąd. M. M.

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł.

o uznanie za zmarłych: J./J. F., M. F. (1) i M. F.

postanawia:

1. uznać za zmarłego J./J. F., urodzonego w dniu (...) w D., syna G. i A. z domu R., ostatnio zamieszkałego w Ł. i oznaczyć chwilę jego śmierci na dzień 31 grudnia 1960 roku, godzina 24.00;
2. uznać za zmarłą M. F. (1) z domu S./S./S., urodzoną w dniu 17/29 października 1887 roku w K., córkę I./J. i K. z domu F., ostatnio zamieszkałą w Ł. i oznaczyć chwilę jej śmierci na dzień 31 grudnia 1960 roku, godzina 24.00;
3. uznać za zmarłą M. F., urodzoną w dniu (...) w Ł., córki J. i M. z domu S./S./ S., ostatnio zamieszkałą w Ł. i oznaczyć chwilę jej śmierci na dzień 1 stycznia 1962 roku.

Sygnatura akt II Ns 809/18

Sygnatura akt II Ns 809/18

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 19 lipca 2018 roku Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł. wniósł o uznanie za zmarłych J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S., M. F. oraz oznaczenie chwili ich śmierci. Na uzasadnienie niniejszego wniosku wnioskodawca wskazał, iż w chwili złożenia wniosku J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S. mieliby ponad 100 lat, zaś poszukiwania aktów zgonu wszystkich tych osób nie przyniosły rezultatu (wniosek k. 3 – 5).

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2018 roku Sąd dokonał ogłoszeń o toczącym się postępowaniu oraz wezwał J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S. i M. F. aby w terminie trzech miesięcy zgłosili się do tutejszego sądu. Sąd wezwał również wszystkie osoby, które mogą udzielić wiadomości dotyczących wyżej wskazanych osób, do przekazania ich Sądowi (postanowienie k. 27).

Do końca postępowania stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy nie uległo zmianie, zaś J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S. i M. F. (2) nie zgłosili się do tutejszego sądu (okoliczność bezsporna).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

M. F. (1) z domu S./S./S., była córką I./J. i K. z domu F., urodziła się w dniu (...) w K., ostatnio zamieszkiwała w Ł. (dokument przetłumaczony k. 9-10).

J./J. F. był synem G. F. i A. z domu R., urodził się w dniu (...) w D., ostatnio zamieszkiwał w Ł. (dokument przetłumaczony k. 7-8).

M. F. (1) z domu S./S./S. zawarła związek małżeński z J./J. F.. Z powyższego związku małżeńskiego w dniu (...) urodziła się M. F. (2), która ostatnio zamieszkiwała w Ł. (odpis zupełny aktu urodzenia k. 11-11v).

W Urzędzie Stanu Cywilnego (...) W. oraz w Urzędzie Stanu Cywilnego w Ł. nie odnaleziono aktów zgonu J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S., M. F. (pismo k. 12, pismo k. 13, pismo k. 14).

J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S. i M. F. (2) nie figurują w rejestrze Powszechnego (...) (bezsporne).

Polski Czerwony Krzyż nie dysponuje informacjami o J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S., M. F. (2) w okresie od 19 lutego 1941 roku do 28 lutego 1941 roku była leczona w szpitalu w R.. Osoby te nie były poszukiwane przez kogokolwiek za pośrednictwem Polskiego Czerwonego Krzyża (pismo k. 15).

M. F. (3) nie figuruje w rejestrze wydziału meldunkowego w R. (pismo k. 16).

W zasobie archiwum Instytutu Pamięci Narodowej odnaleziono kopie kartotek ogólnoinformacyjnych b. Wydz. C WUSW w Ł., P., S., S. (...) i z kartoteki V., z który zapisów wynika, iż J./J. F., M. F. (1) z domu S./S./S. byli jeszcze umieszczeni na niemieckiej liście narodowościowej w dniu 23 stycznia 1950 roku, zaś M. F. (2) w dniu 17 kwietnia 1951 roku (pismo k. 17, karty ewidencyjne k. 18-22).

J. i M. małżonkowie F. wpisani są jako właściciele placu nr 100, objętego Rep. H. (...) R. N. (zaświadczenie k. 24, badanie hipotetyczne k. 25).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył, co następuje:

Regulowana przepisami prawa materialnego i procesowego instytucja uznania za zmarłego (jak również stwierdzenia zgonu) służy usunięciu problemów prawnych wynikających z zaginięcia osoby fizycznej oraz śmierci w okolicznościach uniemożliwiających sporządzenie aktu zgonu. Uznanie za zmarłego oparto na przesłance w postaci zaginięcia oraz przesłance w postaci określonego czasu trwania nieobecności. Ustawodawca nie wprowadził do kodeksu cywilnego definicji zaginionego, należy więc posłużyć się potocznym jej znaczeniem, gdzie jako zaginionego określa się człowieka, który znalazł się w nieznanym miejscu, nie daje znaku życia, o którym nie wiadomo gdzie przebywa i czy w ogóle żyje.

Podobnie w doktrynie uznano, za zaginięcie sytuację niepewności co do tego czy dana osoba żyje czy zmarła. Jak więc z tego wynika celem postępowania o uznanie za zmarłego jest unormowanie sytuacji prawnej powstającej w następstwie zaginięcia. W typowej bowiem sytuacji śmierć człowieka stwierdza lekarz, który wystawia kartę zgonu stanowiącą podstawę do sporządzenia aktu zgonu. Natomiast w sytuacji zaginięcia człowieka połączonej z brakiem znalezienia jego ciała fakt śmierci nie może być stwierdzony w powyższy sposób i wtedy właśnie ustaleniu tej okoliczności służy instytucja uznania za zmarłego.

Postępowanie o uznanie za zmarłego jest postępowaniem nieprocesowym, prowadzonym na podstawie art. 526–534 kpc. Wydawane w tym postępowaniu orzeczenie o uznaniu za zmarłego ma charakter konstytutywny ale wywołuje skutki wstecz (*ex tunc*), czyli od chwili domniemanej śmierci (S. Dmowski, R. Trzaskowski, w: Gudowski, Komentarz, 2014, Ks. I, Nb 12, s. 174; M. Pazdan, w: System PrPryw, t. 1, 2012, Nb 38, s. 1072; J. Strzebinczyk, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz, 2016, Nb 11, s. 74; M. Pazdan, w: Pietrzykowski, t. I, 2015, Nb 1, s. 152). Z kolei prawomocne orzeczenie sądu o uznaniu za zmarłego stanowi podstawę sporządzenia aktu zgonu (art. 4 ust. 1 i art. 95 ust. 5 PRASC).

Zgodnie z art. XXXIII §1 przepisów wprowadzających kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 roku (Dz. U. z dnia 18 maja 1964 roku, Nr 16, poz. 94) przepisy kodeksu cywilnego o uznaniu za zmarłego stosuje się także do zaginionych przed dniem wejścia kodeksu w życie. Z kolei §2 przywołanego przepisu stanowi, że chwilę domniemanej śmierci zaginionych przed dniem 1 października 1950 r. oznacza się według przepisów prawa osobowego - dekret z dnia 29 sierpnia 1945 roku (Dz.U. Nr 40, poz. 223).

Tym samym chwila domniemanej śmierci zaginionych przed 1 październikiem 1950 roku powinna być oznaczona na podstawie art. 18 dekretu prawo osobowe z dnia 29 sierpnia 1945 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 223). Zgodnie z art. 18 §1 wyżej wskazanego aktu prawnego, domniemywa się, że zaginiony zmarł w chwili określonej w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego. Z kolei §2 stanowi, że za chwilę śmierci uważa się chwilę, która według okoliczności jest najbardziej prawdopodobna. Jeżeli takiej chwili ustalić nie można, przyjmuje się, że zaginiony zmarł w ostatnim dniu terminu, po upływie którego może nastąpić uznanie za zmarłego – tak art. 18 §3 dekretu prawo osobowe z dnia 29 sierpnia 1945 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 223)

Jeżeli czas śmierci został ustalony tylko datą dnia, wówczas koniec tego dnia uważa się za chwilę śmierci – art. 18 §4.

Różnica dzieląca przepisy dekretu prawo osobowe z dnia 29 sierpnia 1945 roku i przepisów wprowadzających kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 roku oraz przepisy kodeksu cywilnego dotyczy sposobu oznaczenia chwili domniemanej śmierci zaginionego w przypadku, gdy nie ma jakichkolwiek danych umożliwiających jej ustalenie. Zgodnie z art. 31 § 2 kc, w braku wszelkich danych umożliwiających ustalenie chwili domniemanej śmierci zaginionego, jako chwilę domniemanej śmierci oznacza się pierwszy dzień terminu, z którego upływem uznanie za zmarłego stało się możliwe. Natomiast zgodnie z przywołanym już art. 18 § 3 dekretu prawo osobowe z dnia 29 sierpnia 1945 roku, jako chwilę domniemanej śmierci w powyższej sytuacji oznacza się ostatni dzień terminu, z którego upływem stało się możliwe uznanie za zmarłego. W konsekwencji, w braku wszelkich danych umożliwiających ustalenie chwili domniemanej śmierci zaginionego przed 1.10.1950 r., jako chwilę domniemanej śmierci oznacza się ostatni dzień terminu, z którego upływem uznanie za zmarłego stało się możliwe (tak M. Pazdan, w: Pietrzykowski, Komentarz, 2015, t. I, art. 31, Nb 7).

Zgodnie z art. 29 §1 kc zaginiony może być uznany za zmarłego, jeżeli upłynęło lat dziesięć od końca roku kalendarzowego, w którym według istniejących wiadomości jeszcze żył; jednakże gdyby w chwili uznania za zmarłego zaginiony ukończył lat siedemdziesiąt, wystarcza upływ lat pięciu.

Stosownie zaś do art. 29 § 2 kc uznanie za zmarłego nie może nastąpić przed końcem roku kalendarzowego, w którym zaginiony ukończyłby lat dwadzieścia trzy.

Transponując powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać należy, iż w stosunku do J./J. F. i M. F. (1) z domu S./S./S., ostatnią wzmianką, wiadomością wskazującą na pozostawanie przy życiu tych osób jest data 23 stycznia 1950 roku wynikająca z zapisu kartotek ogólnoinformacyjnych. Przy uwzględnieniu terminów zakreślonych dyspozycją art. 29 § 1 kc, oraz przy uwzględnieniu treści art. 18 § 3 dekretu prawo osobowe z dnia 29 sierpnia 1945 roku, Sąd uznał za zmarłego J./J. F., urodzonego w dniu (...) w D., syna G. i A. z domu R., ostatnio zamieszkałego w Ł. i oznaczył chwilę jego śmierci na dzień 31 grudnia 1960 roku, godzina 24.00 oraz uznał za zmarłą M. F. (1) z domu S./S./S., urodzoną w dniu (...) w K., córkę I./J. i K. z domu F., ostatnio zamieszkałą w Ł. i oznaczył chwilę jej śmierci na dzień 31 grudnia 1960 roku, godzina 24.00.

Ostatnią wzmianką, wiadomością wskazującą na pozostawanie przy życiu M. F. jest data 17 kwietnia 1951 roku. Dlatego przy uwzględnieniu art. 29 § 1 kc, Sąd uznał za zmarłą M. F., urodzoną w dniu (...) w Ł., córki J. i M. z domu S./S./ S., ostatnio zamieszkałą w Ł. i oznaczył chwilę jej śmierci na dzień 1 stycznia 1962 roku.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)